

SCENARIUSZ LEKCJI

Imię i nazwisko autora:	Wiesława Markowska
Przedmiot:	Historia sztuki
Temat zajęć:	Hiszpański Rafael - nowy typ Madonny w obrazach Bartoloméa Estebana Murilla
Grupa docelowa:	III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony
Ogólny cel kształcenia:	Przedstawienie nowego sposobu ukazania Niepokalanego Poczęcia w dziełach Murilla.
Kształtowane kompetencje kluczowe:	Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE z 18.12.2006, Kompetencje kluczowe: 1) porozumiewanie się w języku ojczystym; 5) umiejętność uczenia się; 8) świadomość i ekspresja kulturalna.
Realizacja podstawy programowej	<p>II. Zapoznanie z najwybitniejszymi dziełami w zakresie architektury i sztuk plastycznych. Uczeń:</p> <p>10. określa funkcję dzieła i wskazuje jej wpływ na kształt dzieła;</p> <p>12. wskazuje w dziele sztuki symbol i alegorię, potrafi wytłumaczyć ich znaczenie;</p> <p>13. dokonuje opisu i analizy, w tym porównawczej, dzieł z uwzględnieniem ich cech formalnych:</p> <p>c) w malarstwie i grafice: kompozycji, koloru, sposobów ukazania iluzji przestrzeni, kształtowania formy przez światło, w dziełach figuratywnych stopnia oddania rzeczywistości lub jej deformacji;</p> <p>14. wskazuje środki stylistyczne i środki ekspresji, które identyfikują analizowane dzieło z odpowiednim stylem, środowiskiem artystycznym lub autorem;</p> <p>15. rozpoznaje w dziele sztuki temat i wskazuje jego źródło ikonograficzne;</p> <p>16. rozpoznaje podstawowe motywy ikonograficzne, świętych chrześcijańskich, bogów greckich i alegorie wybranych pojęć na podstawie atrybutów;</p> <p>17. analizuje dzieła pod względem ikonograficznym, z wykorzystaniem słowników symboli;</p> <p>18. formułuje samodzielne, logiczne wypowiedzi argumentacyjne na temat dzieł sztuki.</p> <p>2. wskazuje twórców najbardziej reprezentatywnych dzieł;</p> <p>3. umiejscawia dzieła w czasie (wskazuje stulecie powstania dzieł sztuki dawnej, a w przypadku dzieł sztuki nowoczesnej i współczesnej datuje je z dokładnością do połowy wieku), w nielicznych przypadkach, dotyczących sztuki nowoczesnej i współczesnej, zna daty powstania dzieł lub datuje je z dokładnością jednej dekady;</p> <p>5. wymienia podstawowe gatunki w dziełach sztuk plastycznych, m.in. portret (w tym autoportret, portret psychologiczny i oficjalny), pejzaż (w tym: weduta, marina, pejzaż ze sztafażem), sceny: rodzajowa, religijna, mitologiczna, historyczna (w tym batalistyczna), martwa natura, akt;</p> <p>7. rozróżnia podstawowe motywy ikonograficzne;</p> <p>8. wymienia różne funkcje dzieł sztuki, takie jak: sakralna, sepulkralna, estetyczna i dekoracyjna, dydaktyczna, ekspresyjna, użytkowa, reprezentacyjna, kommemoratywna, propagandowa, kompensacyjna, mieszkalna i rezydencjonalna, obronna, magiczna;</p> <p>III. Zapoznanie z dorobkiem najwybitniejszych twórców dzieł architektury i sztuk plastycznych. Uczeń:</p>

	<p>1. wymienia najistotniejszych twórców dla danego stylu lub kierunku w sztuce;</p> <p>3. sytuje twórczość artystów powszechnie uznawanych za najwybitniejszych w czasie, w którym tworzyli (z dokładnością do jednego wieku, a w przypadku twórców sztuki nowoczesnej i współczesnej – z dokładnością do połowy wieku) oraz we właściwym środowisku artystycznym;</p> <p>6. porównuje dzieła różnych artystów tworzących w podobnym czasie;</p> <p>8. formułuje samodzielne, logiczne wypowiedzi argumentacyjne na temat twórczości wybitnych artystów.</p> <p>IV. Kształcenie w zakresie rozumienia i stosowania terminów i pojęć związanych z dziełami sztuki, ich strukturą i formą, tematyką oraz techniką wykonania. Uczeń:</p> <p>2. zna terminologię związaną z opisem formy i treści dzieła malarskiego, rzeźbiarskiego i graficznego, w tym m.in. nazwy formuł ikonograficznych, słownictwo niezbędne do opisu kompozycji, kolorystyki, relacji przestrzennych i faktury dzieła;</p> <p>6. właściwie stosuje terminy dotyczące opisu treści i formy dzieł sztuki plastycznych;</p> <p>3. łączy dzieło z muzeum lub miejscem (kościół, pałace, galerie), w którym się ono znajduje.</p>
Cele (szczegółowe) operacyjne:	<p>Uczeń nauczy się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określać znaczenie symboli religijnych w dziełach artysty; - wskazywać cechy wspólne i różnice w dziełach Murilla i Rafaela Santi; - dokonywać analizy formalnej wskazanych dzieł; - przyporządkowywać dzieła do miejsc, w których się znajdują; - tworzyć dłuższą wypowiedź pisemną o charakterze argumentacyjnym.
Metody kształcenia:	<ul style="list-style-type: none"> - lekcja odwrócona - burza mózgów; - analiza tekstu źródłowego; - analiza materiałów ilustracyjnych.
Formy pracy:	<ul style="list-style-type: none"> - praca całego zespołu klasowego; - praca indywidualna; - praca w zespołach.
PRZEBIEG LEKCJI	
Faza wprowadzająca:	
<p>Przed lekcją:</p> <p>Uczniowie w domu wysłuchują audycji z nagraniem gawędy dr Bożeny Fabiani, zrealizowanym przez Program 2 Polskiego Radia. Zwracają uwagę na tematy podejmowane przez malarza i sposób ich realizacji. Sporządzają notatkę ze swoimi spostrzeżeniami i wnioskami, wydrukowane spostrzeżenia przynoszą na lekcję (lekcja odwrócona)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Chętni uczniowie odczytują przygotowane w domu notatki (praca indywidualna) 2. Sporządzenie wspólnych wniosków o cechach twórczości Murilla, wskazują, które odpowiadają założeniom baroku (burza mózgów). 	

Faza realizacyjna:

1. Podział klasy na dwa zespoły, przydzielenie zadań:
 - Zespół I - Codzienność w obrazach religijnych Murilla - uczniowie analizują obrazy Murilla, uzasadniają tezę, że zastosowane przez artystę środki wiążą się z tematyką dzieł.
 - Zespół II – Znaczenie koloru i symbole w przedstawieniach religijnych – uczniowie analizują i interpretują dzieła powstałe po powrocie Murilla z Madrytu, odczytują zmiany w środkach formalnych, zwracając szczególną uwagę na kolorystykę, odczytują znaczenia symboli.
3. Uczniowie prezentują wyniki swoich spostrzeżeń.

Faza podsumowująca:

1. Uczniowie dzielą się informacjami na temat środków warsztatowych w dziełach Murilla, określają tematy religijne podejmowane przez artystę, wskazują okresy w twórczości artysty i przypominają okresy w jego twórczości.
2. Zapoznają wnioski na temat charakteru twórczości Zurbarána.

Praca domowa:

Dokonanie porównania dwóch przedstawień Niepokalanego poczęcia, ze szczególnym zwróceniem uwagi na różnice w sposobie przedstawienia tematu oraz zastosowane środki formalne.